Министерство образования и науки РТ
ГАПОУ «Нижнекамский многопрофильный колледж»

Согласовано
Зам.директора по НМР
____________В.П.Кузиева
«28» 06 2019г.

Утверждаю
Зам. директора по ТО
____________Х.Х. Гарипов
«30» 06 2019г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ

Родная литература
(наименование дисциплины)
ОУД.12

По профессии:

43.01.09 Повар, кондитер

Срок обучения: 3 года 10 мес.

Нижнекамск
2019

Рабочая программа общеобразовательной учебной дисциплины
Родная литература
(наименование дисциплины)
разработана на основе примерной программы для средне специальных учебный учреждений Министерство образования и науки РТ “Татар теле һәм әдәбияты”

Организация-разработчик: ГАПОУ «Нижнекамский многопрофильный колледж»

Разработчик: Хайрутдинова Зульфия Рафиковна

Рассмотрена и рекомендована методической цикловой комиссией ГАПОУ «Нижнекамский многопрофильный колледж» преподавателей общеобразовательных дисциплин, дисциплин математического и общего естественнонаучного учебного цикла, дисциплин общего гуманитарного и социально-экономического учебного цикла

Председатель МЦК

_______________ А.Д.Сибгатуллина
(подпись) Ф.И.О.

Протокол заседания МЦК № 10 от « 18 » 06 2019г.

Эчтәлек

Битләр

1. **Уку фәненең эш программасы паспорты__________________ 4-7**
2. **Уку фәненең эчтәлеге һәм структурасы __________________ 8**
3. **Уку фәненең тематик планы һәм укыту фәненең эчтәлеге___ 9 -25**
4. **Уку фәнен тормышка ашыру шартлары__________________ 26 - 27**
5. **Уку фәнен үзләштерүне тикшерү һәм бәяләү_______________ 28 - 31**

1.Гомуми белем бирү эш программасының паспорты:

<u>УД 01.1 Татар теле (туган тел)</u>

1.1. Программаны куллану урыны:

Татар теле (туган тел) гомуми белем бирү фәне урта һөнәри белем бирү программаларын тормышка ашыру шартларында гомуми белем бирү базасында квалификацияле эшчеләр, хезмәткәрләр урта буын белгечлекләрен эзерләүче һөнәри белем бирү оешмалары өчен.

1.2. Укыту планы структурасында укыту фәненең урыны:

Фән гомуми белем бирү циклына (өстәмә) керә.

1.3. Фәннең гомуми характеристикасы:

Гомуми белем бирү базасында алынган һөнәрләренә, Федераль дәүләт урта белем стандарты таләпләре буенча бирелгән структурасына, эчтәлегенә һәм предметның үзләштерү нәтиҗәләренә, һөнәри белем бирү программаларын үзләштерү һәм оештыру рекомендацияләренә туры китереп "Татар теле(туган тел)" программасы эшкәртелде.(Письмо Департамента государственной политики в сфере подготовки рабочих кадров и ДПО МО И Н РФ от 17.03.2015 г. № 06-259)

Һөнәри белем бирү учрежденияләрендә "Татар теле(туган тел)" фәне белем бирү системасының төп үсеш юнәлешенә – системалы-эшчәнлекле юнәлешнә нигезләнгән. Системаны барлыкка китерә торган төп компонент –нәтиҗә: шәхси, метапредмет, предмет нәтиҗәләредип билгеләнелә. Стандартларда күрсәтелгән бу концептуаль методологик нигез барлык фәннәрне укыту системасына да, шул исәптән, татар теле һәм сөйләм әдәбенә дә карый.

Бу программа сыйфатлы белем бирүне коммуникатив, лингвистик, этномәдәни компетенцияләргә нигезләп, аларны бер-берсе белән тыгыз бәйләп алып баруны күз уңында тота. Бүгенге җәмгыятьтә барган үзгәрешләр ана телен укытуга яңа таләпләр куя. Беренче чиратта, ана теле дәресләре тел системасын, аның үзенчәлекләрен күзаллаган, милли үзаңга ия, милли менталитетны һәм

психологияне аңлаган, заман таләпләренә җавап бирерлек күпкырлы шәхесләр тәрбияләүгә юнәлгән булырга тиеш.

1.4. Фәнне үзләштерү максаты :

"Татар теле (туган тел)" программасы эчтәлегенең үстерелеше түбәндәге максатларга юнәлтелгән:

- телне тулы бер система буларак күзаллау;
- татар телен иҗтимагый күренеш буларак аңлау, тел нормаларын саклап, тормышның төрле ситуацияләренә бәйле рәвештә тел чараларын дөрес кулланып, үзара аралаша һәм аңлаша белү;
- рухи яктан үскән, үз-үзен танып белүгә һәм камилләштерүгә әзер булган, хәзерге заман көнендә аңлы рәвештә эшчәнлеккә сәләтле шәхес тәрбияләү; дөньяга кешелекле кузаллау, милли үзаң, гражданлык позицияләре, патриотизм хисләре, мәдәни байлыкка хөрмәт һәм мәхәббәт формалаштыру;
- белгечләргә татар теле турында системалы белем һәм туган телнең аваз төзелеше, сүзлек хәзинәсе, грамматикасы, стилистикасы, сөйләмнең тел-сурәтләү чаралары турында белемнәрне тирәнәйтү;
- төрле ситуацияләрдә аралашу-сөйләшү үзенчәлекләрен гамәли үзләштерү;
- тел байлыгыннан ситуацияләргә һәм стильләргә мөнәсәбәтле файдалана белү;
- уку йортында формалаштырылган белем һәм күнекмәләрне һөнәри эшчәнлектә кулланырга әзерләү;
- логик фикерләү, иҗат итү сәләтләрен үстерү, камилләштерү;
- мөстәкыйль эшләү күнекмәләрен камилләштерү һ.б.

1.5. Фәнне үзләштерү таләпләре:

Уку үзләштерү нәтиҗәләре

“Татар теле(туган тел)”н укытуның көтелгән нәтиҗәләре түбәндәгеләр:

- *шәхси:*
- гасырлар дәвамында халык тарафыннан тупланган мәдәни һәм әхлакый кыйммәтләрне чагылдыручы һәм саклаучы буларак, туган телгә, башка милләтләр

мәдәниятенә хөрмәт тәрбияләү: милләт тарихы һәм теле арасында бәйләнешләрне аңлау;

- шәхес буларак уңышлы социальләшүдә туган телнең әһәмиятле ролен аңлау;
- милли мәдәниятнең күренеше буларак телнең чисталыгын саклауга теләкбулдыру, телнең эстетик кыйммәтен тану;
- күпмәдәни дөньяда үз урыныңны аңлау;
- сөйләмгә үзконтроль булдыру; телдән һәм язма сөйләмеңне тел сурәтләү чаралары һәм коммуникатив максатка ирешү ягыннан үзбәяләү;
- мөстәкыйль, иҗади һәм җаваплы эшчәнлеккә әзерлек һәм сәләтлелек;
- үз сөйләмеңне күзәтү нигезендә бәяли алу, тел һәм сөйләмне камилләштерүгә ихтияҗ.
- *метапредмет*
- сөйләм эшчәнлегенең бөтен төрләренә дә ия булу: аудирование, аңлап уку, сөйләү, язу;
- тел берәмлекләрен һәм чараларын белү – үз фикереңне дөрес, төгәл, логик эзлеклелектә сөйли-яза белү; алган белемнәрне һәм күнекмәләрне тел кренешләрен анализлаганда предметара югарылыгында куллану;
- әдәпле сөйләм күнекмәләрен туганнарың, иптәшләрең, балалар, өлкәннәр белән аралашуда, белем алуда, иҗтимагый файдалы хезмәттә, уку-тикшеренү, проект һәм башка эш төрләрендә куллану;
- төрле ситуацияләрдә шәхесара, мәдәниятара аралашуда сөйләм әхлагы нормаларын саклау;
- мәгълүмати-танып белү эшчәнлегенә әзерлек һәм сәләтлелек;
- төрле чыганаклардан төп кирәкле мәгълүматны таба, билгели һәм аны эшчәнлектә дөрес куллана белү.

• *предмет:*

- тел һәм сөйләм арасындагы аерманы, фикерне формалаштыру һәм тапшыру чарасы буларак тел функцияләрен белү;
- телдән һәм язма сөйләмнең үзенчәлекләрен белү;

- иҗтимагый-мәдәни, уку-фәнни, эшлекле аралашуның төрле төрләре һәм жанрларында телдән һәм язма монологик, диологик формада үз фикереңне белдерү күнекмәләренең формалашкан булуы;

- үз сөйләмен тел һәм коммуникатив, әхлак нормаларына нигезләнеп төзү күнекмәләренә ия булу;

- үз сөйләмеңә үзанализ ясый, бәяли белү күнекмәләренә ия булу;

- төрле төрдәге текстлар төзи белү: тезис, конспект, төрле эш кәгазьләре, аннотация, реферат, сочинение, шәхси проект һ.б.;

- татар теленең сәнгати сурәтләү чаралар турында белү;

- текстка лингвистик һәм әдәби анализ ясый белү: әдәби текстның темасын, идеясен, проблемасын, образларны билгели белү һәм аларга үз мөнәсәбәтеңне телдән һәм язмача дәлилли белү.

2. Укыту фәненең эчтәлеге һәм структурасы.

2.1. Укучылырны укыту фәненең күләме һәм укыту төрләре.

Укыту төрләре	**Сәгать күләме**
Фәнне укыту күләме	**146**
Укытучының фәнне укыту күләме	**144**
Шул исәптән:	
Теория дәресләре	97
Практик эшләр	40
Тикшерү эшләре (практик эш исәбеннән)	5
Зачет.(практик эш исәбеннән)	2
Консультация	**2**

3.Тематик план

Уку фәне: УД 01.1_Татар теле (туган тел)

Һөнәре: 43.01.09 – пешекче, кондитер

№ п/п	Бүлекләр һәм темалар исемлеге	Фәнне укыту күләме	Укытучының фәнне укыту күләме				
			Барлы гы	Фәнне укыту күләме			Консу льтаци яләр
				Теор. эш	Прак эш	Тик. эш	
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*
	1 нче семестр	**34**	**34**	**21**	**11**	**2**	**-**
	Кереш	**1**	**1**	**1**	**-**	**-**	**-**
1 нче бүлек	**Тел һәм сөйләм**	**5**	**5**	**4**	**-**	**1**	**-**
Тема1.1	Тел һәм сөйләм.	2	2	1	-	1	-
Тема1.2	Сөйләмгә мөнәсәбәтле ситуацияләр	2	2	2	-	-	-
Тема1.3	Сөйләм төрләре.	1	1	1	-	-	-
2 нче бүлек.	**Сөйләм компетентлыгы**	**2**	**2**	**2**	**-**	**-**	**-**
Тема2.1.	Сөйләм компетентлыгы	2	2	2		-	-
3 нче бүлек.	**Сөйләм техникасы.**	**3**	**3**	**2**	**-**	**1**	**-**
Тема 3.1.	Сөйләм техникасы.	3	3	2	-	1	-
4 нче бүлек.	**Сөйләмгә мөнәсәбәтле стиль ситуациясе**	**23**	**23**	**12**	**11**	**-**	**-**
Тема 4.1.	Стилистика, стиль	2	2	2	-	-	-
Тема 4.2	Сөйләм үзенчәлекләре.	4	4	2	2	-	-
Тема 4.3.	Фәнни стиль.	2	2	2	-	-	-
Тема 4.4.	Фәнни стиль жанрлары	2	2	-	2	-	-
Тема 4.5.	Рәсми-канцелярия стиле.	3	3	1	2	-	-
Тема 4.6.	Иҗтимагый-публицистик стиль.	3	3	1	2	-	-
Тема 4.7.	Хатлар стиле.	3	3	1	2	-	-
Тема 4.8	Матур әдәбият стиле.	3	3	2	1	-	-
Тема 4.9.	Әдәби әсәрләрнең композициясе.	1	1	1	-	-	-
	2 нче семестр	**54**	**54**	**27**	**24**	**3**	**-**
4 нче бүлек.	**Сөйләмгә мөнәсәбтле стиль ситуациясе (дәвамы)**	**1**	**1**	**1**	**-**	**-**	**-**
Тема 4.9.	Әдәби әсәрләрнең композициясе.	1	1	1	-	-	-
5 нче бүлек.	**Текст. Текст төзелеше**	**14**	**14**	**9**	**3**	**2**	**-**

Тема 5.1.	Сөйләмнең төп өйрәнү объекты буларак текст	2	2	2	**-**	**-**	**-**
Тема 5.2.	Текст һәм абзац.	2	2	2	-	-	-
Тема 5.3.	Сөйләмнең мәгънәви-функциональ типлары.	4	4	1	1	2	-
Тема 5.4.	Чит сөйләмле текст.	2	2	2	-	-	-
Тема 5.5.	Чит сөйләм турында төшенчә.	2	2	2	-	-	-
Тема 5.6.	Туры сөйләм һәм кыек сөйләмгә	2	2	-	2	-	-
6 нчы бүлек.	**Сөйләмгә мөнәсәбәтле тел ситуациясе. Татар теленең төп фонетик кануннары**	**4**	**4**	**2**	**2**	**-**	**-**
Тема 6.1.	Телнең фонетик берәмлекләре.	3	3	2	1	-	-
Тема 6.2.	Тартыклар охшашлануы һәм орфоэпия, орфография	1	1	-	1	-	-
7 нче бүлек.	**Лексика һәм сөйләм культурасы**	**22**	**22**	**12**	**10**	**-**	**-**
Тема 7.1.	Сүзнең туры һәм күчерелмә мәгънәләре.	3	3	2	1	-	-
Тема 7.2.	Омонимнар.	2	2	-	2	-	-
Тема 7.3.	Синонимнар.	3	3	1	2	-	-
Тема 7.4.	Антонимнар һәм сөйләм культурасы.	1	1	-	1	-	-
Тема 7.5.	Фразеология һәм сөйләм культурасы.	3	3	1	2	-	-
Тема 7.6.	Татар теленең сүзлек составы һәм сөйләм культурасы	2	2	2	-	-	-
Тема 7.7.	Кулланылыш дәрәҗәсе ягыннан татар теленең сүзлек составы.	4	4	2	2	-	-
Тема 7.8.	Татар телендә алынмалар	2	2	2	-	-	-
Тема 7.9.	Татар әдәби теленең сүзлек составы.	2	2	2	-	-	-
8 нче бүлек.	**Татар теленең төп граматик кануннары. Морфология һәм сөйләм культурасы.**	**13**	**13**	**3**	**9**	**1**	**-**
Тема 8.1.	Исем	2	2	-	2		-
Тема 8.2.	Сыйфат	1	1	-	1	-	-
Тема 8.3.	Рәвеш	1	1	-	1	-	-

Тема 8.4.	Сан	1	1	-	1	-	-
Тема 8.5.	Алмашлык	2	2	-	2	-	-
Тема 8.6.	Фигыль	2	2	-	2	-	-
Тема 8.7.	Ярдәмче сүзләр	1	1	1	-	-	-
Тема 8.8.	Модаль сүз төркемнәре	1	1	1	-	-	-
Тема 8.9.	Ымлыклар	2	2	1	-	1	-
	3 нче семестр	**58**	**56**	**49**	**7**	**-**	**2**
9 нчы бүлек	**Синтаксис**	**54**	**54**	**49**	**5**	-	-
Тема 9.1.	Җөмләдә сүзләр бәйләнеше	2	2	2	-	-	-
Тема 9.2.	Сүзтезмә.	2	2	2	-	-	-
Тема 9.3.	Җөмлә	2	2	2	-	-	-
Тема 9.4.	Җөмләнең баш кисәкләре	2	2	2	-	-	-
Тема 9.5.	Җөмләнең иярчен кисәкләре. Аергыч.	4	4	2	2	-	-
Тема 9.6.	Тәмамлык	2	2	2	-	-	-
Тема 9.7.	Хәлләр	4	4	2	2	-	-
Тема 9.8.	Эндәш сүзләр	2	2	2	-	-	-
Тема 9.9.	Кереш сүзләр	2	2	2	-	-	-
Тема 9.10.	Гади җөмлә төрләре	2	2	2	-	-	-
Тема 9.11.	Җыйнак һәм җәенке җөмләләр	2	2	2	-	-	-
Тема 9.12.	Тулы һәм ким җөмләләр	2	2	2	-	-	-
Тема 9.13.	Раслау һәм инкяр җөмләләр	2	2	2	-	-	-
Тема 9.14.	Гади һәм кушма җөмләләр	2	2	2	-	-	-
Тема 9.15.	Ике составлы һәм бер составлы җөмләләр	2	2	2	-	-	-
Тема 9.16.	Сүз җөмләләр	2	2	2	-	-	-
Тема 9.17.	Җөмләдә сүз тәртибе	2	2	2	-	-	-
Тема 9.18.	Кушма җөмлә	2	2	2	-	-	-
Тема 9.19.	Тезмә кушма җөмләләр	2	2	2	-	-	-
Тема 9.20.	Тезмә кушма җөмләләр янында тыныш билгеләре	1	1	1	-	-	-
Тема 9.21.	Иярченле кушма җөмләләр	2	2	2	-	-	-
Тема 9.22.	Синтетик һәм аналитик җөмләләрнең үзенчәлеге	3	3	2	1	-	-
Тема 9.23.	Иярчен җөмләләрнең мәгънә ягыннан төрләре	2	2	2	-	-	-
Тема 9.24.	Иярченле кушма җөмләләрдә тыныш билгеләре	2	2	2	-	-	-
Тема 9.25.	Катлаулы кушма җөмләләр	2	2	2	-	-	-

Консультацияләр		**2**	**-**	**-**	**-**	**-**	**2**
1.	Гади һәм кушма җөмләләр	1	-	-	-	-	1
2.	Иярченле кушма җөмләләр	1	-	-	-	-	1
Зачет		**2**	**2**	**-**	**2**	-	-
Барлыгы:		**146**	**144**	**97**	**42**	**5**	**2**

3.1 Тематик план һәм укыту фәненең эчтәлеге

Бүлекләр һәм темалар исемлеге	Уку фәненең эчтәлеге һәм укучыларның эшчәнлеген оештыру формалары	Сәгатьләр саны	Үзләштерү дәрәҗәсе
1	2	3	4
	1 нче семестр	**34**	
Кереш.	**Уку материалының эчтәлеге:** Татар теле һәм сөйләм культурасы дисциплинасы.Гомумкультураның бер өлеш буларак, тел һәм сөйләм культурасы. Гомумтел белеменең бер тармагы буларак, сөйләм культурасы. Татар теле һәм сөйләм культурасы дисциплинасының өйрәнү объекты, максаты, бурычлары. Гомумтел белемендә сөйләм культурасы өлкәсенең өйрәнелү дәрәҗәсе.	**1**	1
	Теория дәресе: 1. Татар теле һәм сөйләм культурасы дисциплинасы. Гомумкультураның бер өлеш буларак, тел һәм сөйләм культурасы.	1	1
1 нче бүлек. ТЕЛ ҺӘМ СӨЙЛӘМ.		**5**	
Тема 1.1. Тел һәм сөйләм.	**Уку материалының эчтәлеге:** Тел һәм сөйләмнең төп бермлекләре, функцияләре. Тел һәм сөйләм арасында аерма.	2	
	Теория дәресе: 2. Тел һәм сөйләмнең төп берәмлекләре, функцияләре. Тел һәм сөйләм арасында аерма	1	2
	Тикшерү эше №1: Кереш тикшерүе	1	3
Тема 1.2. Сөйләмгә мөнәсәбәтле ситуацияләр	**Уку материалының эчтәлеге:** Мөнәсәбәтле ситуацияләр (яссылыклар) һәм аларның төрләре. Ситуацияләргә күзәтү. Сөйләм ситуациясендә сөйләм элементлары: сөйләүче, тыңлаучы, сөйләмнең темасы, вакыты, урыны, максаты, сәбәбе. Аларга күзәтү.	2	2
	Теория дәресе: 3. Мөнәсәбәтле ситуацияләр (яссылыклар) һәм аларның төрләре. Ситуацияләргә күзәтү. 4. Сөйләм ситуациясендә сөйләм элементлары: сөйләүче, тыңлаучы, сөйләмнең темасы, вакыты, урыны, максаты, сәбәбе.	1 1	2
Тема 1.3. Сөйләм төрләре.	**Уку материалының эчтәлеге:** Төрләре, телдән һәм язма сөйләм үзенчәлекләре. Телдән һәм язма сөйләм төзү күнегүләре.	1	2
	Теория дәресе: 5. Төрләре, телдән һәм язма сөйләм үзенчәлекләре. Телдән һәм язма сөйләм төзү күнегүләре.	1	2
2 нче бүлек. СӨЙЛӘМ КОМПЕТЕНТЛЫГЫ		**2**	

Тема 2.1. Сөйләм компетентлыгы	**Уку материалының эчтәлеге:** Һөнәри сөйләм культурасы. Сөйләмнең иҗтимагый аспектлары. Сөйләм дөреслеге. Сөйләмнең эчтәлекле булуы. Сөйләм төгәллеге. Сөйләм аныклыгы. Сөйләм чисталыгы. Сөйләмнең сәнгатьлелеге, сыгылмалыгы Сөйләмнең байлыгы, матурлыгы һәм анда тел чараларын куллану. Сөйләмнең урынлы булуы.	2	2
	Теория дәресе: 6. Һөнәри сөйләм культурасы. Сөйләмнең иҗтимагый аспектлары. Сөйләм дөреслеге. Сөйләмнең эчтәлекле булуы. Сөйләм төгәллеге. 7. Сөйләм аныклыгы. Сөйләм чисталыгы. Сөйләмнең сәнгатьлелеге, сыгылмалыгы Сөйләмнең байлыгы, матурлыгы һәм анда тел чараларын куллану. Сөйләмнең урынлы булуы.	 1 1	2
3 нче бүлек. СӨЙЛӘМ ТЕХНИКАСЫ		**3**	
Тема 3.1. Сөйләм техникасы.	**Уку материалының эчтәлеге:** Сулыш алу, тавыш, дикция, интонация. Сөйләмдә басым. Сәнгатьле сөйләм өчен партитура төзү. Сәнгатьле уку.	2	
	Теория дәресе: 8. Сулыш алу, тавыш, дикция, интонация. 9. Сәнгатьле сөйләм. Сәнгатьле уку.	 1 1	2
	Тикшерү эше № 2: Тел һәм сөйләм, сөйләм компетентлыгы, сөйләм техникасы темаларын кабатлау.	1	3
4 нче бүлек. СӨЙЛӘМГӘ МӨНӘСӘБӘТЛЕ СТИЛЬ СИТУАЦИЯСЕ		**23**	
Тема 4.1. Стилистика, стиль	**Уку материалының эчтәлеге:** Стилистика фәне турында төшенчә. Стилистиканың әһәмияте. “Вертикаль” яктан стильләр.	2	2
	Теория дәресе: 10. Стилистика, стиль. 11. Стилистика, стиль.	 1 1	2
Тема 4.2. Сөйләм үзенчәлекләре.	**Уку материалының эчтәлеге:** Сөйләмнең функциональ стильләре. Әдәби сөйләм һәм язма стильләр, аларның төрләре.Фәнни, рәсми-канцелярия, иҗтимагый-публицистик, хатлар һәм матур әдәбият стиле. Стильләрнең кулланылыш сферасы.	4	
	Теория дәресе: 12. Сөйләм үзенчәлекләре. 13. Сөйләмнең функциональ стильләре.	 1 1	2

	Практик эш № 1: Фәнни, рәсми-канцелярия, иҗтимагый-публицистик, хатлар һәм матур әдәбият стиле. Стильләрнең кулланылыш сферасы.	2	3
Тема 4.3. Фәнни стиль.	**Уку материалының эчтәлеге:** Фәнни стильгә хас үзенчәлекләр. Фәнни стиль жанрлары	2	2
	Теория дәресе: 14. Фәнни стиль 15. Фәнни стиль	 1 1	2
Тема 4.4. Фәнни стиль жанрлары	**Уку материалының эчтәлеге:** Аннотация, доклад, реферат, шәхси проект, чыгарылыш квалификацион эш, автореферат язуга таләпләр.	3	3
	Практик эш № 2: Фәнни стиль жанрлары	2	3
	Үзлектән эш № 1 Фәнни стиль жанрлары бенча презентация ясарга	1	
Тема 4.5. Рәсми-канцелярия стиле.	**Уку материалының эчтәлеге:** Рәсми-канцелярия стиленә хас үзенчәлекләр. Рәсми-канцелярия стиле жанрлары. Гариза, аңлатма, характеристика, беркетмә һ.б. язуга таләпләр.	3	
	Теория дәресе: 16. Рәсми-канцелярия стиле.	1	2
	Практик эш № 3: Гариза, аңлатма, характеристика, беркетмә һ.б. язуга таләпләр.	2	3
Тема 4.6. Иҗтимагый-публицистик стиль.	**Уку материалының эчтәлеге:** Иҗтимагый-публицистик стиль үзенчәлекләре. Төп жанрлары. Мәкалә язу	3	
	Теория дәресе: 17. Иҗтимагый-публицистик стиль.	1	2
	Практик эш № 4: Мәкалә язу	2	3
Тема 4.7. Хатлар стиле.	**Уку материалының эчтәлеге:** Хатларның төрләре. Хатларның төрләренә карап, аларны язу стиле.	3	
	Теория дәресе: 18. Хатлар стиле.	1	2
	Практик эш № 5: Хатларның төрләренә карап, аларны язу стиле.	2	3

Тема 4.8. Матур әдәбият стиле.	**Уку материалының эчтәлеге:** Матур әдәбият стиле.Матур әдәбият стилендәге текстларның төрләре, жанрлары.	3	
	Теория дәресе: 19. Матур әдәбият стиле. 20. Матур әдәбият стиле.	 1 1	2
	Практик эш № 6: Матур әдәбият стилендәге текстларның төрләре, жанрлары.	1	3
Тема 4.9. Әдәби әсәрләрнең композициясе.	**Уку материалының эчтәлеге:** Әдәби әсәрләрнең композициясе. Әдәби әсәрләрнең теле.	1	2
	Теория дәресе: 21. Әдәби әсәрләрнең композициясе.	 1	2
	2 нче семестр	**54**	
4 нче бүлек. Сөйләмгә мөнәсәбтле стиль ситуациясе (дәвамы)		**1**	
Тема 4.9. Әдәби әсәрләрнең композициясе.	**Уку материалының эчтәлеге:** Әдәби әсәрләрнең композициясе. Әдәби әсәрләрнең теле.	1	2
	Теория дәресе: 22. Әдәби әсәрләрнең теле.	 1	2
5 нче бүлек. ТЕКСТ. ТЕКСТ ТӨЗЕЛЕШЕ		**14**	
Тема 5.1. Сөйләмнең төп өйрәнү объекты буларак текст	**Уку материалының эчтәлеге:** Текст һәм аның микро һәм макротекстка бүленүе.	2	2
	Теория дәресе: 23. Сөйләмнең төп өйрәнү объекты буларак текст 24. Сөйләмнең төп өйрәнү объекты буларак текст	 1 1	2
Тема 5.2. Текст һәм абзац.	**Уку материалының эчтәлеге:** Текстның мәгънәви, коммуникатив, структур, грамматик бөтенлеге. Текст композициясе.	2	2
	Теория дәресе: 25. Текст һәм абзац 26. Текст композициясе.	 1 1	2
Тема 5.3. Сөйләмнең мәгънәви-функциональ типлары.	**Уку материалының эчтәлеге:** Төрле типтагы (сурәтләү, фикерләү, хикәяләү) текстлар төзү. Инша.	4	3
	Теория дәресе: 27. Сөйләмнең мәгънәви-функциональ типлары	1	
	Практик эш № 7:	1	3

	Төрле типтагы (сурәтләү, фикерләү, хикәяләү) текстлар төзү.		
	Тикшерү эше № 3: Инша: “Минем һөнәрем һәм аның тормышта актуальлелеге”	2	3
Тема 5.4. Чит сөйләмле текст.	**Уку материалының эчтәлеге:** Чит сөйләмле текст. Чит сөйләмне текст эчендә өйрәнү.	2	2
	Теория дәресе: 28. Чит сөйләмле текст. 29. Чит сөйләмне текст эчендә өйрәнү.	 1 1	2
Тема 5.5. Чит сөйләм турында төшенчә.	**Уку материалының эчтәлеге:** Чит сөйләм турында төшенчә. Чит сөйләм төрләренең үзара мөнәсәбәте.	2	2
	Теория дәресе: 30. Чит сөйләм турында төшенчә. 31. Чит сөйләм төрләренең үзара мөнәсәбәте.	 1 1	2
Тема 5.6. Туры сөйләм һәм кыек сөйләм	**Уку материалының эчтәлеге:** Туры сөйләмне кыек сөйләмгә һәм киресенчә әйләндерү. Туры сөйләм, кыек сөйләм, уртак сөйләм янында тыныш билгеләре.	2	3
	Практик эш № 8: Туры сөйләм һәм кыек сөйләм	2	3
6 нчы бүлек. СӨЙЛӘМГӘ МӨНӘСӘБӘТЛЕ ТЕЛ СИТУАЦИЯСЕ. ТАТАР ТЕЛЕНЕҢ ТӨП ФОНЕТИК КАНУННАРЫ		**4**	
Тема 6.1. Телнең фонетик берәмлекләре.	**Уку материалының эчтәлеге:** Авазларны төркемләү. Сөйләмдә авазлар үзгәреше. Сингармонизм һәм әдәби әйтелеш, язылыш мәсьәләләре. Редукция һәм орфография. Аваз төшү яки өстәлү белән бәйле орфоэпик һәм орфографик нормалар.	3	2
	Теория дәресе: 32. Телнең фонетик берәмлекләре. 33. Сингармонизм һәм әдәби әйтелеш, язылыш мәсьәләләре.	 1 1	2
	Практик эш № 9: Аваз төшү яки өстәлү белән бәйле орфоэпик һәм орфографик нормалар.	1	3
Тема 6.2. Тартыклар охшашлануы һәм орфоэпия, орфография	**Уку материалының эчтәлеге:** Авазларның чиратлашуы. Хәзерге татар әдәби теленең орфографик принциплары. Транскрипция. Фонетик анализ. Орфоэпик һәм орфографик сүзлекләр белән эш. Сүзлекләрдән файдалану алымнары.	1	2
	Практик эш № 10:	1	3

	Тартыклар охшашлануы һәм орфоэпия, орфография		
7 нче бүлек. ЛЕКСИКА ҺӘМ СӨЙЛӘМ КУЛЬТУРАСЫ		**22**	
Тема 7.1. Сүзнең туры һәм күчерелмә мәгънәләре.	**Уку материалының эчтәлеге:** Күчерелмә мәгънәле сүзләрнең стилистик кулланылышы. Сүз мәгънәләре. Сүзнең күпмәгънәлелеге. Күпмәгънәле сүзләр һәм сөйләм культурасы.	3	
	Теория дәресе: 34. Сүзнең туры һәм күчерелмә мәгънәләре. 35. Күпмәгънәле сүзләр һәм сөйләм культурасы.	 1 1	2
	Практик эш № 11 Күпмәгънәле сүзләр һәм сөйләм культурасы.	1	3
Тема 7.2. Омонимнар.	**Уку материалының эчтәлеге:** Омонимнарның төрләре. Омонимнарныңстилистик кулланылышы.	2	3
	Практик эш № 12. Омонимнар.	2	3
Тема 7.3. Синонимнар.	**Уку материалының эчтәлеге:** Синонимнарның төрләре: сүзгә-сүз, грамматик, лексик-грамматик. Синонимнарның стилистик кулланылышы. Синонимнарны куллануда хаталар.	3	
	Теория дәресе: 36. Синонимнар.	1	2
	Практик эш № 13. Синонимнарның төрләре: сүзгә-сүз, грамматик, лексик-грамматик.	2	3
Тема 7.4. Антонимнар һәм сөйләм культурасы.	**Уку материалының эчтәлеге:** Контекстуаль антонимнар. Антонимнар һәм антитеза. Антонимнарның стилистик кулланылышы. Оксюмороннар һәм сөйләм культурасы.	1	3
	Практик эш № 14. Антонимнар һәм сөйләм культурасы.	1	3
Тема 7.5. Фразеология һәм сөйләм культурасы.	**Уку материалының эчтәлеге:** Фразеологик берәмлекләрнең төпбилгеләре һәм аларның төрләре. Фразеологизмнарның стилистикасы.Фразеологик берәмлекләр. Аларны сөйләмдә куллану.	3	
	Теория дәресе: 37. Фразеология һәм сөйләм культурасы.	1	2
	Практик эш № 15. Фразеология һәм сөйләм культурасы.	2	3
Тема 7.6.	**Уку материалының эчтәлеге:**	2	2

Татар теленең сүзлек составы һәм сөйләм культурасы	Килеп чыгышы ягыннан хәзерге татар теленең сүзлек составы. Татар теленең нигезе буларак гомумтөрки сүзләр.		
	Теория дәресе: 38. Татар теленең сүзлек составы һәм сөйләм культурасы 39. Татар теленең нигезе буларак гомумтөрки сүзләр.	 1 1	2
Тема 7.7. Кулланылыш дәрәҗәсе ягыннан татар теленең сүзлек составы.	**Уку материалының эчтәлеге:** Татар теленең сүзлек составында актив һәм пассив катламнар. Искергән сүзләр буларак тарихи сүзләр һәм архаизмнар. Яңа сүзләр (неологизмнар) һәм аларның барлыкка килү юллары.	4	
	Теория дәресе: 40. Кулланылыш дәрәҗәсе ягыннан татар теленең сүзлек составы. 41. Яңа сүзләр (неологизмнар) һәм аларның барлыкка килү юллары.	 1 1	2
	Практик эш № 16. Искергән сүзләр буларак тарихи сүзләр һәм архаизмнар. Яңа сүзләр (неологизмнар) һәм аларның барлыкка килү юллары	2	3
Тема 7.8. Татар телендә алынмалар	**Уку материалының эчтәлеге:** Татар телендә гарәп-фарсы, рус, европа телләреннән алынган сүзләр. Аларның сөйләмдә кулланылышы.	2	2
	Теория дәресе: 42. Татар телендә алынмалар 43. Аларның сөйләмдә кулланылышы.	 1 1	2
Тема 7.9. Татар әдәби теленең сүзлек составы.	**Уку материалының эчтәлеге:** Кулланылыш сферасы ягыннан татар әдәби теленең сүзлек составы. Һөнәри лексика. Терминнар.	2	2
	Теория дәресе: 44. Татар әдәби теленең сүзлек составы. 45. Һөнәри лексика. Терминнар.	 1 1	2
8 нче бүлек. ТАТАР ТЕЛЕНЕҢ ТӨП ГРАМАТИК КАНУННАРЫ. МОРФОЛОГИЯ ҺӘМ СӨЙЛӘМ КУЛЬТУРАСЫ		**13**	
Тема 8.1. Исем	**Уку материалының эчтәлеге:** Исем һәм сөйләм культурасы. Исемнең лексик-грамматик мәгънәсе, морфологик категорияләре һәм синтаксик билгеләре.Исемнәрдә сан, тартым, килеш категорияләренең стилистик кулланылышы. Морфологик анализ.	2	3
	Практик эш № 17. Исем	2	3

Тема 8.2. Сыйфат	**Уку материалының эчтәлеге:** Сыйфат һәм сөйләм культурасы. Сыйфатларның гомумиләшкән лексик-грамматик мәгънәсе, морфологик һәм синтаксик билгеләре.Асыл һәм нисби сыйфатлар. Сыйфат дәрәҗәләре. Морфологик анализ.	1	3
	Практик эш № 18. Сыйфат	1	3
Тема 8.3. Рәвеш	**Уку материалының эчтәлеге:** Рәвеш һәм сөйләм культурасы. Рәвешнең лексик-грамматик мәгънәсе, морфологик һәм синтаксик билгеләре. Рәвешләрнең мәгънә буенча төркемнәре һәм стилистик кулланылышы. Рәвеш төркемчәләре. Морфологик анализ. Сөйләмдә рәвешләрнең кулланылышы.	1	3
	Практик эш № 19. Рәвеш	1	3
Тема 8.4. Сан	**Уку материалының эчтәлеге:** Сан һәм сөйләм культурасы. Саннарның лексик-грамматик мәгънәсе, морфологик үзенчәлекләре һәм синтаксик билгеләре. Саннарның лексик-грамматик төркемчәләре. Саннарның сөйләмдә кулланылышы. Саннарның язма сөйләмдә дөрес язылышы. Морфологик анализ.	1	3
	Практик эш № 20. Сан	1	3
Тема 8.5. Алмашлык	**Уку материалының эчтәлеге:** Алмашлык һәм сөйләм культурасы. Алмашлыкның лекси-граммтик мәгънәсе, морфологик табигате һәм синтаксик билгеләре. Алмашлыкларның мәгънә буенча төркемчәләре. Алмашлыкларның сөйләмдә кулланылыш үзенчәлекләре. Морфологик анализ.	2	3
	Практик эш № 21. Алмашлык	2	3
Тема 8.6. Фигыль	**Уку материалының эчтәлеге:** Фигыль һәм сөйләм культурасы. Фигыльнең гомумиләшкән лексик-грамматик мәгънәсе, морфологик билгеләре һәм синтаксик функцияләре. Фигыльгә хас морфологик категорияләр. Фигыльләрнең грамматик-стилистик үзенчәлекләре.	3	3
	Практик эш № 22. Фигыль	2	3
Тема 8.7. Ярдәмче сүзләр	**Уку материалының эчтәлеге:** Ярдәмче сүзләр һәм сөйләм культурасы. Бәйлекләр һәм теркәгечләрнең грамматик мәгънәләре, морфологик табигате, синтаксик функцияләре.	1	2

	Теория дәресе: 46. Ярдәмче сүзләр	1	2
Тема 8.8. Модаль сүз төркемнәре	**Уку материалының эчтәлеге:** Модаль сүз төркемнәре һәм сөйләм культурасы. Кисәкчәләрнең лексик-грамматик мәгънәләре, морфологик табигате, грамматик функцияләре. Аларның төп мәгънәләре һәм төркемчәләре.Модаль сүзләрнең мәгънәләре һәм аларның җөмләдә кереш сүз буларак кулланылышы. Аларның сөйләмдә кулланылышы һәм дөрес язылышы.Модаль сүзләрнен лексик-грамматик мәгънәләре, морфологик табигате һәм синтаксик функцияләре.	2	2
	Теория дәресе: 47. Модаль сүз төркемнәре	1	2
Тема 8.9. Ымлыклар	**Уку материалының эчтәлеге:** Ымлыкларның лексик-грамматик, морфологик һәм синтаксик функциягә бәйле билгеләре. Ымлыкларның мәгънәви төркемчәләре. Стилистик кулланылышы.	2	2
	Теория дәресе: 48. Ымлыклар	1	2
	Тикшерү эше № 4: **Морфология бүлеген кабатлау**	1	3
	3 нче семестр	**58**	
9 нчы бүлек.СИНТАКСИС		**56**	
Тема 9.1. Җөмләдә сүзләр бәйләнеше	**Уку материалының эчтәлеге:** Җөмләдә сүзләр бәйләнеше. Тезүле һәм яртүле бәйләнешне белдерүче чаралар.	2	2
	Теория дәресе: 49. Җөмләдә сүзләр бәйләнеше 50. Тезүле һәм яртүле бәйләнешне белдерүче чаралар.	1 1	2
Тема 9.2. Сүзтезмә.	**Уку материалының эчтәлеге:** Сүзтезмәләрнең төрләре. Сүзтезмәләрнең синонимлыгы	2	3
	Теория дәресе: 51. Сүзтезмә. 52. Сүзтезмәләрнең төрләре.	1 1	3
Тема 9.3. Җөмлә	**Уку материалының эчтәлеге:** Җөмлә	2	3
	Теория дәресе: 53. Җөмлә 54. Җөмлә	1 1	3

Тема 9.4. Җөмләнең баш кисәкләре	**Уку материалының эчтәлеге:** Җөмләнең баш кисәкләре	2	3
	Теория дәресе: 55. Җөмләнең баш кисәкләре 56. Җөмләнең баш кисәкләре	 1 1	3
Тема 9.5. Җөмләнең иярчен кисәкләре. Аергыч.	**Уку материалының эчтәлеге:** Җөмләнең иярчен кисәкләре. Аергыч.	4	3
	Теория дәресе: 57. Җөмләнең иярчен кисәкләре. 58. Аергыч.	 1 1	2
	Практик эш № 23. Аерымланган иярчен кисәкле җөмләләр.	2	3
Тема 9.6. Тәмамлык	**Уку материалының эчтәлеге:** Тәмамлык	2	2
	Теория дәресе: 59. Тәмамлык 60. Тәмамлык	 1 1	2
Тема 9.7. Хәлләр	**Уку материалының эчтәлеге:** Хәлләр. Аныклагыч.	4	2
	Теория дәресе: 61. Хәлләр 62. Хәлләр	 1 1	2
	Практик эш № 24. Аныклагыч.	2	3
Тема 9.8. Эндәш сүзләр	**Уку материалының эчтәлеге:** Эндәш сүзләр	2	2
	Теория дәресе: 63. Эндәш сүзләр 64. Эндәш сүзләр	 1 1	2
Тема 9.9. Кереш сүзләр	**Уку материалының эчтәлеге:** Кереш сүзләр	2	2
	Теория дәресе: 65. Кереш сүзләр 66. Кереш сүзләр	 1 1	2

Тема 9.10. Гади җөмлә төрләре	**Уку материалының эчтәлеге:** Гади җөмлә төрләре	2	2
	Теория дәресе: 67. Гади җөмлә төрләре 68. Гади җөмлә төрләре	 1 1	2
Тема 9.11. Җыйнак һәм җәенке җөмләләр	**Уку материалының эчтәлеге:** Җыйнак һәм җәенке җөмләләр	2	2
	Теория дәресе: 69. Җыйнак һәм җәенке җөмләләр 70. Җыйнак һәм җәенке җөмләләр	 1 1	2
Тема 9.12. Тулы һәм ким җөмләләр	**Уку материалының эчтәлеге:** Тулы һәм ким җөмләләр	2	2
	Теория дәресе: 71. Тулы һәм ким җөмләләр 72. Тулы һәм ким җөмләләр	 1 1	2
Тема 9.13. Раслау һәм инкяр җөмләләр	**Уку материалының эчтәлеге:** Раслау һәм инкяр җөмләләр	2	2
	Теория дәресе: 73. Раслау һәм инкяр җөмләләр 74. Раслау һәм инкяр җөмләләр	 1 1	2
Тема 9.14. Гади һәм кушма җөмләләр	**Уку материалының эчтәлеге:** Гади һәм кушма җөмләләр	2	2
	Теория дәресе: 75. Гади һәм кушма җөмләләр 76. Гади һәм кушма җөмләләр	 1 1	2
Тема 9.15. Ике составлы һәм бер составлы җөмләләр	**Уку материалының эчтәлеге:** Ике составлы һәм бер составлы җөмләләр	2	2
	Теория дәресе: 77. Ике составлы һәм бер составлы җөмләләр 78. Ике составлы һәм бер составлы җөмләләр	 1 1	2
Тема 9.16. Сүз җөмләләр	**Уку материалының эчтәлеге:** Сүз җөмләләр	2	2
	Теория дәресе: 79. Сүз җөмләләр	 1	2

	80. Сүз җөмләләр Ике составлы һәм бер составлы җөмләләр	1	
Тема 9.17. Җөмләдә сүз тәртибе	**Уку материалының эчтәлеге:** Җөмләдә сүз тәртибе	2	2
	Теория дәресе: 81. Җөмләдә сүз тәртибе 82. Җөмләдә сүз тәртибе	 1 1	2
Тема 9.18. Кушма җөмлә	**Уку материалының эчтәлеге:** Кушма җөмлә	2	2
	Теория дәресе: 83. Кушма җөмлә 84. Кушма җөмлә	 1 1	2
Тема 9.19. Тезмә кушма җөмләләр	**Уку материалының эчтәлеге:** Тезмә кушма җөмләләр	2	2
	Теория дәресе: 85. Тезмә кушма җөмләләр 86. Тезмә кушма җөмләләр	 1 1	2
Тема 9.20. Тезмә кушма җөмләләр янында тыныш билгеләре	**Уку материалының эчтәлеге:** Тезмә кушма җөмләләр янында тыныш билгеләре	1	2
	Теория дәресе: 87. Тезмә кушма җөмләләр янында тыныш билгеләре	 1	2
Тема 9.21. Иярченле кушма җөмләләр	**Уку материалының эчтәлеге:** Иярченле кушма җөмләләр	2	2
	Теория дәресе: 88. Иярченле кушма җөмләләр 89. Иярченле кушма җөмләләр	 1 1	2
Тема 9.22. Синтетик һәм аналитик җөмләләрнең үзенчәлеге	**Уку материалының эчтәлеге:** Синтетик һәм аналитик җөмләләрнең үзенчәлеге	3	2
	Теория дәресе: 90. Синтетик һәм аналитик җөмләләрнең үзенчәлеге 91. Синтетик һәм аналитик җөмләләрнең үзенчәлеге	 1 1	2
	Практик эш № 25. Синтетик һәм аналитик җөмләләрнең үзенчәлеге	2	3
Тема 9.23.	**Уку материалының эчтәлеге:**	2	2

Иярчен җөмләләрнең мәгънә ягыннан төрләре	Иярчен җөмләләрнең мәгънә ягыннан төрләре		
	Теория дәресе: 92. Иярчен җөмләләрнең мәгънә ягыннан төрләре 93. Иярчен җөмләләрнең мәгънә ягыннан төрләре	 1 1	2
Тема 9.24. Иярченле кушма җөмләләрдә тыныш билгеләре	**Уку материалының эчтәлеге:** Иярченле кушма җөмләләрдә тыныш билгеләре	2	2
	Теория дәресе: 94. Иярченле кушма җөмләләрдә тыныш билгеләре 95. Иярченле кушма җөмләләрдә тыныш билгеләре	 1 1	2
Тема 9.5. Катлаулы кушма җөмләләр	**Уку материалының эчтәлеге:** Катлаулы кушма җөмләләр	2	2
	Теория дәресе: 96. Катлаулы кушма җөмләләр 97. Катлаулы кушма җөмләләр	 1 1	2
Консультацияләр		**2**	
1.	Гади һәм кушма җөмләләр	1	
2.	Иярченле кушма җөмләләр	1	
Зачет		2	
Барлыгы:		***146***	

4. Уку фәнен тормышка ашыру шартлары

4.1. Минималь материаль – техник тәэмин ителешкә таләпләр.

Фән программасы тормышка ашыру кабинет булуны таләп итә: татар теле (туган тел)

Уку кабинетының җаһазлары: язу тактасы, интерактив такта, китап шкафы,өстәл (укучылар өчен),өстәл (укытучылар өчен), урындыклар, проектор, компьютер..

4.2.Укыту-методикасытәэмин ителешкә таләпләр:

4.2.1.Укытуның информацион тәэмин ителеше

Басма әсбаблар.

1. Татар теле: Рус телендә урта гомуми белем бирүче мәкт. 10 нчы сыйныф өчен дәреслек (татар балалары өчен) / Р.С. Абдуллина, Г.М. Шәйхиева. – Тулыл. 3 нче басма. – Казан: Мәгариф, 2012. – 158 б.
2. Татар теле: Рус телендә урта гомуми белем бирүче мәкт. 11 нче с-фы өчен д – лек (татар балалары өчен) / Ф.С. Сафиуллина, С.М. Ибраһимов. – Тулыландырылган 3 нче басма. – Мәгариф, 2012. – 247 б.
3. Русско- татарский словарь. Около 47 000 слов. 3 – е издание, исправленное. Под редакцией доктора филологических наук Ф. А. Ганиева. – Москва: «Русский язык» - 1991
4. Татарча – русча һәм русча – татарча кесә сүзлеге. – Казан, ТаРИХ, 2001.

Өстәмә чыганаклар:

1. “Татарстан Республикасы дәүләт телләре һәм Татарстан Республикасында башка телләр турында”Татарстан Республикасы Законы (2004 ел, 1 июль).

2.Татар теленнән гомуми белем бирүнең дәүләт стандарты. - ТР Мәгариф һәм фән министрлыгы, - Казан, 2008.

3.Әхмәтҗанов, Р. Татар теленең кыскача тарихи-этимологик сүзлеге / Р. Әхмәтҗанов – Казан: Тат. кит. нәшр,2001.

4. Сафиуллина, Ф.С., Зәкиев М.З. Хәзерге татар әдәби теле / Ф.С. Сафиуллина, М.З. Зәкиев – Казан: Мәгариф, 2002.

5. Сафиуллина, Ф.С., Зәкиев М.З. Хәзерге татар әдәби теле. Күнегүләр җыентыгы / Ф.С. Сафиуллина, М.З. Зәкиев – Казан: Мәгариф, 2002.

6. Татар теленең аңлатмалы сүзлеге. – Казан: Матбугат йорты, 2005.

7. Татар теленең орфографик сүзлеге. – Казан: Мәгариф, 2010.

8. Хәзерге татар әдәби теле: Күнегүләр: Югары һәм урта уку йортлары өчен. – Тулыландырылган 2 нче басма. – Казан: Мәгариф, 2012.

<u>Интернет ресурлар:</u>

1. www.mon.tatar.ru
2. Татар теле һәм әдәбияты — Википедия ru.wikipedia.org›wiki/Татар теле
3. Мин татарча сөйләшәм www.proshkolu.ru
4. Tatar.com.ru: татар теле
5. http://www.belem.ru/
6. http://www.tugantelem.narod.ru

4.3 Укытуның дидактик кулланмалар исемлеге:

Күрсәтмә материаллар: <u>“Фонетика”, “Лексика”, “Морфология”, “Синтаксис” бүлекләре буенчатест эшләре</u>

Аудиовизуальные кулланма:<u>_”Татар теле” диск</u>

5.Фәнне үзләштерүнең нәтиҗәсен тикшерү һәм бәяләү

Предметны үзләштерү нәтиҗәләре	Укыту нәтиҗәсе (белергә, эшләргә тиеш)	Уку нәтиҗәләрен тикшерү һәм бәяләү формалары һәм алымнары
- тел һәм сөйләм арасындагы аерманы, фикерне формалаштыру һәм тапшыру чарасы буларак тел функцияләрен белү; - телдән һәм язма сөйләмнең үзенчәлекләрен белү; - иҗтимагый-мәдәни, уку-фәнни, эшлекле аралашуның төрле төрләре һәм жанрларында телдән һәм язма монологик, диологик формада үз фикереңне белдерү күнекмәләренең формалашкан булуы; - үз сөйләмен тел һәм коммуникатив, әхлак нормаларына нигезләнеп төзү күнекмәләренә ия булу; - үз сөйләмеңә үзанализ ясый, бәяли белү күнекмәләренә ия булу; - төрле төрдәге текстлар төзи белү: тезис, конспект, төрле эш кәгазьләре, аннотация, реферат, сочинение, шәхси проект һ.б.; - татар теленең сәнгати сурәтләү чаралар турында белү;	**Фәнне үзләштерү нәтиҗәсендә укучылар белергә тиеш:** - тел һәм сөйләм арасындагы аерманы, фикерне формалаштыру һәм тапшыру чарасы буларак тел функцияләрен белү; телдән һәм язма сөйләмнең үзенчәлекләрен белү; - төрле төрдәге текстлар төзи белү: тезис, конспект, төрле эш кәгазьләре, аннотация, реферат, сочинение, шәхси проект һ.б.; -фонетика, лексика тармаклары турында, сузыкларга һәм тартыкларга хас орфоэпик һәм орфографик нормаларны белү, аваз үзгәрешләренә аңлатма бирә белү; лексика кагыйдәләрен белү; - сүз төркемнәре буенча тулы мәгълүмат алу. - синтаксис буенча тулы мәгълүмат алу; орфографик кагыйдәләрне;	Тикшерү эше № 1, № 2 Тема 1.1. – Тема 3.1. бирелгән укучыларның үзлектән эшләре. Тикшерү эше № 3 Практик эш № 1- № 8 Тема 4.1. – Тема 5.6. бирелгән укучыларның үзлектән эшләре. Тикшерү эше № 4 Практик эш № 9 - № 16 Тема 6.1. – Тема 7.10. бирелгән укучыларның үзлектән эшләре. Тикшерү эше № 5 Практик эш № 17 - № 21 Тема 8.1. -8.11 бирелгән укучыларның үзлектән эшләре. Практик эш № 22 - № 24 Тема 9.1. – Тема 9.11. бирелгән укучыларның үзлектән эшләре.

	Фәнне үзләштерү нәтиҗәсендә укучылар эшли белергә тиеш: - стилистика һәм сөйләм культурасы нормаларын төгәл белү; пунктуация кагыйдәләреннән дөрес файдалану; - фәнни стильләрне аера белергә тиеш;эш кәгазьләрен язарга; тәрҗемә итәргә; җөмләләрне дөрес төзи; эшлекле хатларны яза. - орфография, орфоэпия нормаларын үзләштерү, фонетик анализ ясый белү; төрле сүзлекләрдән файдалану күнекмәләрен булдыру; сүз ясалышын, төзелешен тикшерү үрнәкләрен камил белү; орфографик прициплар һәм аларның нормаларын белү. -сөйләмдә сүз төркемнәреннән дөрес һәм урынлы файдалану, төгәл итеп анализлау. -синтаксик анализ ясый белү күнекмәләрен булдыру; сүзтезмәләрне тикшерү үрнәкләрен камил белү; эшлекле аралаша; диалоглар төзи; тәрҗемә итә;	Тикшерү эше № 1, № 2 Тема 1.1. – Тема 3.1. бирелгән укучыларның үзлектән эшләре. Тикшерү эше № 3 Практик эш № 1- № 8 Тема 4.1. – Тема 5.6. бирелгән укучыларның үзлектән эшләре. Тикшерү эше № 4 Практик эш № 9 - № 16 Тема 6.1. – Тема 7.10. бирелгән укучыларның үзлектән эшләре. Тикшерү эше № 5 Практик эш № 17 - № 21 Тема 8.1. -8.11 бирелгән укучыларның үзлектән эшләре. Практик эш № 22 - № 24 Тема 9.1. – Тема 9.11. бирелгән укучыларның үзлектән эшләре.
Күчеш аттестациясе: зачет		Тестлар белән эш

Укытуның тикшерү, бәяләү алымнары һәм формалары предмед нәтиҗәләре белән генә түгел, ә шәхси һәм метапредмет укыту нәтиҗәләре белән дә бәйле.

Нәтиҗәләр (шәхси һәм метопредмет)	Төп нәтиҗә күрсәткечләре	Бәяләү һәм тикшерү формалары, методлары
Шәхси		
гасырлар дәвамында халык тарафыннан тупланган мәдәни һәм әхлакый кыйммәтләрне чагылдыручы һәм саклаучы буларак, туган телгә, башка милләтләр мәдәниятенә хөрмәт тәрбияләү: милләт тарихы һәм теле арасында бәйләнешләрне аңлау; шәхес буларак уңышлы социальләшүдә туган телнең әһәмиятле ролен аңлау;	Шәхес буларак туган иленә, теленә, милләтенә, тарихына карата тугрылыклылык, милләтпәрвәрлек зарури.	Белем бирү программасын үзләштерү процессында укучыларның эшчәнлеген тикшерү нәтиҗәләрен үзләштерү өчен төрле темаларга иҗади эш үткәрү
милли мәдәниятнең күренеше буларак телнең чисталыгын саклауга теләкбулдыру, телнең эстетик кыйммәтен тану; күпмәдәни дөньяда үз урыныңны аңлау; сөйләмгә үзконтроль булдыру; телдән һәм язма сөйләмеңне тел сурәтләү чаралары һәм коммуникатив максатка ирешү ягыннан үзбәяләү;	Һәрбер шәхес ана телен белергә, сөйләмдә куллана, яклау принципларын камилләштергә тиеш.	Телгә багышланган кичәләр, проектлар төзү
мөстәкыйль, иҗади һәм җаваплы эшчәнлеккә әзерлек һәм сәләтлелек;үз сөйләмеңне күзәтү нигезендә бәяли алу, тел һәм сөйләмне камилләштерүгә ихтияҗ.	Һөнәри эшчәнлекне үстерү, мөстәкыйль һәм иҗади эшләү	Һәрбер белгечлеккә, һөнәргә багышлап иҗади эшләр һәм иншалар язу.
Метопредмет		
сөйләм эшчәнлегенең бөтен төрләренә дә ия булу: аудирование, аңлап уку, сөйләү, язу;тел берәмлекләрен һәм чараларын белү – үз фикереңне дөрес, төгә, логик эзлеклелектә сөйли-яза белү; алган белемнәрне һәм күнекмәләрне тел кренешләрен анализлаганда	Сөйләм эшчәнлегенең югары дәрәҗәсенә ирешү өчен үзлектән эш сәгатьләре булдыру, үз эшчәнлеген тикшерү.	үзлектән эш сәгатьләренең графигын күзәтү

предметара югарылыгында куллану;		
әдәпле сөйләм күнекмәләрен туганнарың, иптәшләрең, балалар, өлкәннәр белән аралашуда, белем алуда, иҗтимагый файдалы хезмәттә, уку-тикшеренү, проект һәм башка эш төрләрендә куллану;	Монологик һәм диологик сөйләмне үстерү, конфликтлы ситуацияләрне чишү.	Төркемнәрдә кучылар эшчәнлеген күзәтү, Портфолиоларын булдыру
төрле ситуацияләрдә шәхесара, мәдәниятара аралашуда сөйләм әхлагы нормаларын саклау;мәгълүмати-танып белү эшчәнлегенә әзерлек һәм сәләтлелек;	Укыту-тикшерү һәм проект эшчәнлегендә төрле алымнар куллану, күрсәтә белү	Семинарлар, укыту-практик конференцияләр, конкурслар, олимпиадалар, кейс-биремнәр
төрле чыганаклардан төп кирәкле мәгълүматны таба, билгели һәм аны эшчәнлектә дөрес куллана белү.	Кирәкле мәгълүмат чаларын эзләү, куелган максатта ирешү, куркынычсызлык кагыйдәләрен белү.	Рефератлар, докладлар үзерләгәндә электрон чаралар куллану, корпоратив һәм локаль мәгълүмати челтәрләрне куллану